

МЛАЂАН ДИНКИЋ:
Истраге до јула, па да радимо
АМБАСАДОР ХАЈНЦ ВИЛХЕМ:
Датума ће бити, али не знам кад

НИН-ОВО СУДСКО ВЕЋЕ

у саставу:

проф. др Зоран Ивошевић – председник већа
проф. др Стеван Лилић
проф. др Богољуб Милосављевић

после извођења доказа саслушањем тужбе Милана Антонијевића, сведока
оптужбе Вукашина Обрадовића и заступника одбране Томе Филе, већања и гласања, већином
гласова (за су били проф. др Зоран Ивошевић и проф. др Стеван Лилић, против проф. др
Богољуб Милосављевић)

У ИМЕ ЈАВНОСТИ ДОНОСИ
ПРЕСУДУ

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ ПОКРЕТ „НАШИ“

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Суд је за... да су испуњени услови да се покрет СНП Наши забрани јер њихово
вање угр... показало недопу... и летаргич... вези с овим предметом.
ем у међ... суд нема вре... па је одл... диспозитив...
заврелој...
У Београ... јануар 2013.

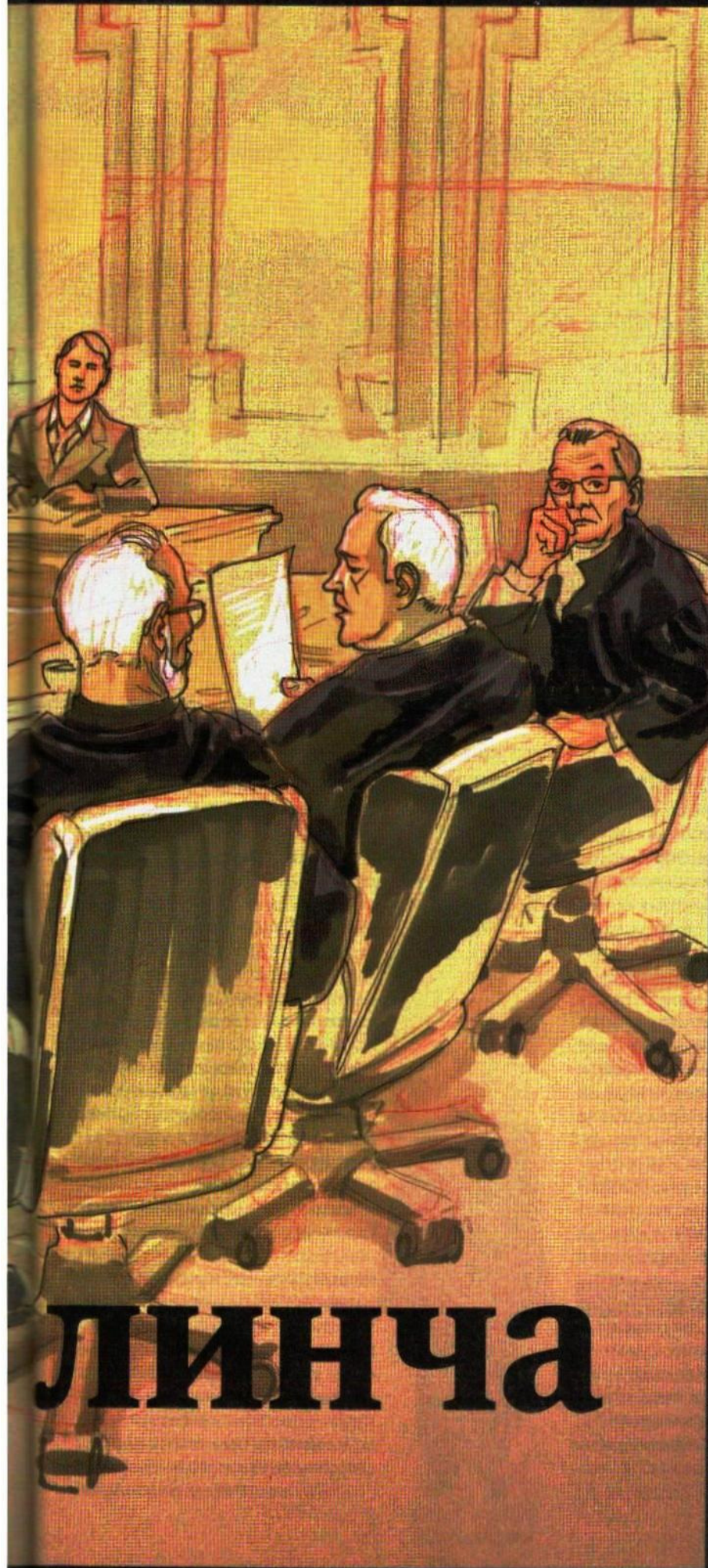
Чекајући институције

СПРЕЧАВАЊЕ ЛИНЧА

ЗАБРАНА
ЧЕКАЈУЋИ
ИНСТИТУЦИЈЕ

Спречавање

линча

После активности СНП Наши, када су у више градова Србије осванули плакати са насловом „Страни агенти“ и паљења заставе АП Војводине у Новом Саду, поново је покренуто питање о забрани ове десничарске организације, уз најаву „нових околности“ због којих је могуће да се поново покрене иницијатива пред Уставним судом Србије за забрану организације. Уставни суд је раније одбио тај захтев, наводећи да се не може поуздано утврдити постојање уставних разлога за забрану.

У таквој атмосфери и поларизацији мишљења – за забрану и против ње – НИН је одлучио да сам формира неформални суд, као замену за Уставни, који би у име јавности заузео став о овом актуелном случају, како би подстакао државне органе на благовремено и ефикасније деловање.

НИН-ово судско веће чинили су проф. др Стеван Лилић, председник Удружења „Правници за демократију“, проф. др Зоран Ивошевић (председник НИН-овог судског већа) и проф. др Богољуб Милосављевић са Правног факултета Универзитета Унион. Оптужницу је заступао Милан Антонијевић, директор ЈУКОМ-а, оштећену страну Вукашин Обрадовић, председник НУНС-а, а одбрану адвокат Тома Фила.

СЛОБОДАН ИКОНИЋ

У импровизовану НИН-ову судницу у понедељак, тачно у 10 сати ујутру, дошли су сви позвани учесници, осим Ивана Ивановића, председника Српског народног покрета Наши, иако је чврсто обећао своје учешће. Сви актери су заузели своја места као у правој судници, а предвиђене судије су чак навукли и тоге, набављене за ову прилику. Колико су сви озбиљно схватили задатак и намеру НИН-а показују и хрпе папира које су стајале испред сваког учесника. Професор Ивошевић, ветеран међу њима, као председавајући, прво је указао о каквом суду се ради, који у ствари није копија ниједног суда, већ аутентичан суд али непознат јавности, што, како је рекао, учеснике чини слободнијим да оцењују све чињенице и тако пресуде о ономе што је битно. Као у правом суду, Ивошевић је констатовао ко је све присутан и потом упитао ко се јавља као заступник тужбе, молећи га да се обрати суду.

ОПТУЖНИЦА Тужилац у овом случају, Милан Антонијевић, стојећи је дуго и исцрпно образлагао оптужницу у којој се тражи забрана СНП Наши. Износећи предлог републичког јавног тужиоца за забрану и формалне разлоге који то омогућују, Антонијевић је подсетио да је забрањено и кажњиво свако изазивање и подстицање расне, националне, верске или друге неравноправности, мржње и нетрпељивости. Такође, да бројни међународни документи Уједињених нација и Савета Европе говоре о потреби спречавања деловања

оних снага које шире „говор мржње“ на свим нивоима друштва. „Наша земља мора имати политичке воље да се ухвати у коштац са проблемом јавног испољавања дискриминације и ширења идеја неспојивих са моралом демократског друштва, као и са чињеницом да наше законодавство, а још више пракса, има бројне мањкавости које га онемогућавају да се ефикасно бори против ових друштвено штетних појава које слабе институције“, каже Антонијевић.

Антонијевић је подсетио и на решење о забрани Образа, где је суд закључио да је забрана ове организације била нужна и да се огледа у томе што се Образ својим прокламованим начелима, деловањем и одржавањем насиља залагао за модел друштва које је засновано

ФОТОГРАФИЈЕ:
**ЂОРЂЕ
КОЈАДИНОВИЋ**

на дискриминацији одговарајућих етничких, верских, сексуалних и других група и што се саглашавао са насиљем као средством за постизање циљева.

Током протеклих месеци СНП Наши је објавио списак медија, невладиних организација, као и појединачне листе „страних агената“. Као примере Антонијевић је навео спискове људи и невладиних организација, које, наводно, финансирају стране обавештајне службе, графите са порукама мржње према мањинама, као и спаљивање заставе Војводине у Новом Саду, што ствара атмосферу линча у којој је могуће очекивати остваривање претњи против мањинских заједница и појединаца који штите њихова права.

МЕДИЈИ Вукашин Обрадовић, председник НУНС-а о иницијативи за забрану је говорио из угла новинарског удружења које се бави, пре свега, заштитом професионалних слобода медија и новинара, упозоравајући да академски пориступ према десничарским организацијама има своје конкретне појавне облике.

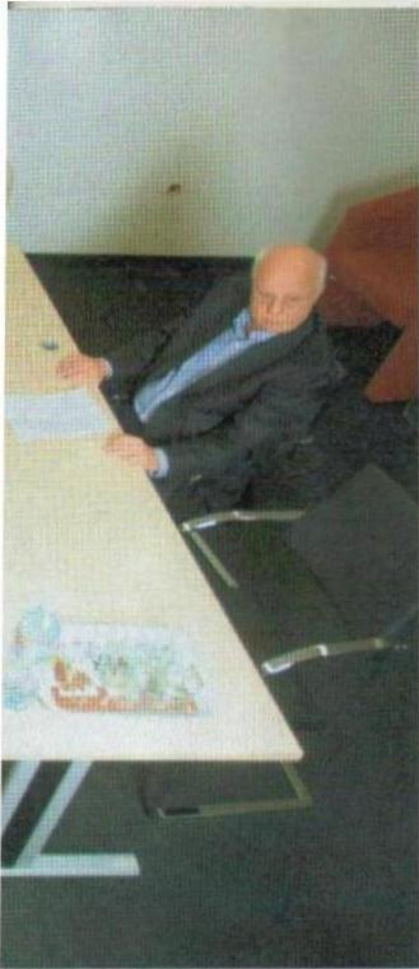
„Ја ћу вас подсетити на случај

СУДИЈА ЗОРАН
ИВОШЕВИЋ

ЕВРОПА ШТИТИ ДОСТОЈАНСТВО

Европски суд стоји на становишту да сасвим конкретно, када је реч о говору мржње, „Суд подвлачи да су толеранција и поштовање једнаког достојанства свих људских права, основ демократског и плуралистичког друштва и да се у демократским друштвима у начелу може сматрати неопходним да се казне, па чак и да се спрече сви облици изражавања који заговарају, подстичу, промовишу или оправдавају мржњу засновану на нетолеранцији“. То је пресуда Ербакан против Турске од 6. јула 2006. године.

Теофила Панчића, који је брутално пребијен од стране двојице младића, а и на самом суђењу и касније, иако су постојале јасне индикације о повезаности ове двојице младића са неким десничарским организацијама, то није било у фокусу истражних радњи.

Обрадовић сматра да ова чињеница не сме никако да се занемари када се разматра захтев за забрану ове организације, а да подела на патриотске и издајничке медије носи са собом ризике који се тичу, пре свега, безбедности новинара.

„У овим тренуцима чини нам се да је јавни дискурс нове власти, у ситуацији када је међу грађанима све више сиромашних и гладних, да се њима, уместо бољег живота, уместо хлеба, нуде лопови или – издајници, односно непатриоте и да се тиме надомешта све што се у реалном животу не може постићи. Таква једна атмосфера ствара отворену могућност да ти људи, незадовољни својим положајем у друштву, незадовољни тиме што су оставили гладну децу у кући, у једном тренутку препознају представнике медија или невладиних организација као кривце за свој поло-

ИНФОРМАТИВНИ РАЗГОВОР

Председник покрета Наши Иван Ивановић није се појавио на НИН-овом „суђењу“ јер је, како нам је рекао, у то време био у полицији на информативном разговору због изјава у емисији „Утисак недеље“ у којој је био гост у недељу 20. јануара.

АДВОКАТ
ТОМА ФИЛА

жај и одлуче да узму правду у своје руке“, рекао је Обрадовић и подсетио да је СНП Наши, 29. 9. 2011. године, на свом сајту објавио саопштење да „НУНС треба ликвидирати због подршке Паради поноса“.

ОДБРАНА Тома Фила, на овом неформалном суду заступник организације Наши је већ у старту изнео став против забране, подсећајући да забране и различита мишљења нису наступили појавом Слободана Милошевића. Јер, „ви крећете од 1990. године. А шта је било до 1990. године? Ви сте млади. Знате ли ви да је било кривично дело непријатељско помагање по члану 133, и свако ко је мислио супротно, ишао је у затвор. Ја сам бранио човека који је рекао, замислите, у биоскопу: Ово

су 'југотите' и добио је шест месеци. Ако кренемо у забране, то нас неће нигде довести“, тврди Фила и даје још један пример: „Адвокат Срђа Поповић, човек који је свима нама познат, отишао је за Ваљево и рекао како у пољопривреди нешто није у реду и добио је прво затвор, а онда су му тај затвор условили тиме што су му забранили бављење адвокатуром годину дана, само зато што је имао примедбу на пољопривреду.“

Тако за Филу питање забране организације Наши представља својеврстан тест за правосудне органе Републике Србије и Уставни суд, који треба да дају одговор на питање – да ли су чланови ове организације својим активностима усмеравали своје деловање на насилно рушење уставног поретка и изазивање расне, националне, верске мржње или укидање Уставом ограничених права или су се једноставно користили Уставом гарантованим правом на слободу изражавања мишљења.

„Објављивање списка НВО и медија који се сматрају антисрпским страним агентима, може се схватити и као изражавање њиховог мишљења, у складу са њиховим

► политичким уверењима, али и као позив на одређену врсту јавног прогона и злоупотреба слободе изражавања“, каже Фи́ла.

То, по Фи́ли, изазива много више пажње него захтев СНП Наши да се забране такозване антисрпске организације. Поновни покушај забране и евентуално поновно одбијање од стране Уставног суда може бити контрапродуктивно и можда чак ојачати овакво њихово понашање.

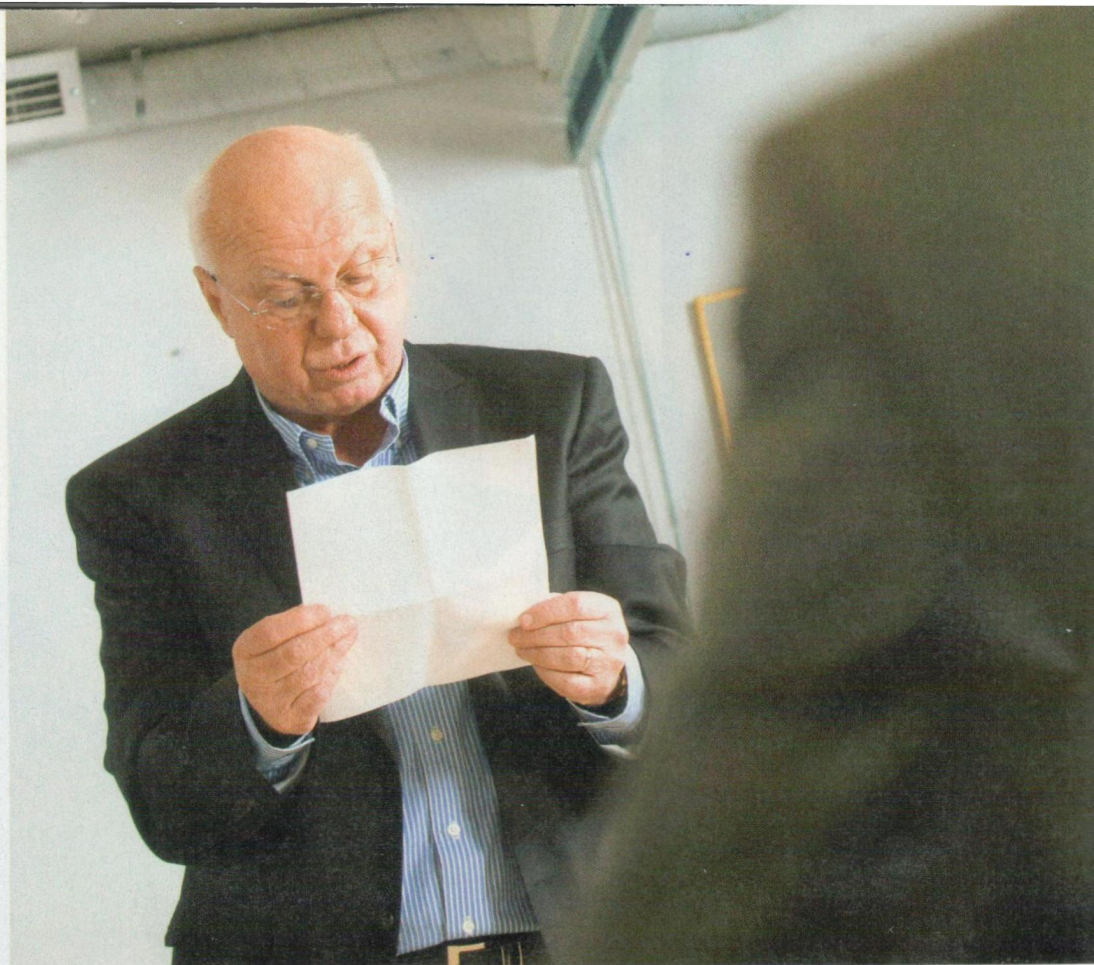
„Управо због тога можда би било боље пронаћи друге правне облике санкционисања оваквих понашања кроз систем кривичног или прекршајног права, односно грађанског права. Јер, као што смо већ навели, забрана СНП Наши истовремено би значила и ограничење слободе мишљења, али и слободе удруживања, увек осетљиво питање.“

Подсећања ради, Фи́ла наводи пример из Турске када је одбијен захтев за забрану странке садашњег премијера Ердогана, или сличног у Немачкој, Националдемократске партије Немачке којој је, због прича о забрани, скочио рејтинг.

Фи́ла напомиње да се уставни судови европских држава ретко одлучују да пређу границу слободе мишљења и удруживања и да забране деловање одређене организације, када њено деловање није противуставно.

„Вероватно би било ефикасније да су лица, која су запалила заставу Војводине, непосредно кажњена за та дела, било прекршајно или кривично, што би утицало на друге припаднике ове или других организација да се за своје политичко уверење боре легитимним средствима, јер ће у супротном бити кажњени прекршајно или кривично или и једно и друго“, сматра Фи́ла.

Када су на ред дошли судије

НИН-овог судског већа, показало се да нису јединствени у мишљењу.

СУДИЈЕ „Питање ефикасности правосудног система могли смо да видимо јуче, прекјуче, у једној објављеној вести, поводом убиства у Бечу неког нашег држављанина, које се догодило у јулу месецу прошле године, да је Суд већ донео одлуку, а није прошло ни шест-седам месеци од тога. Као што је познато, наши поступци трају бесконачно дуго. Трају толико дуго да постају бесмислени и формално застаревају, и последице тога се знају“, износи проф. Лилић.

Због тако лошег поверења у пра-

СУДИЈА БОГОЉУБ
МИЛОСАВЉЕВИЋ

восудне органе, за њега је најцелисходније процесуирати кривично одговарајућег појединца за кривично дело, а Уставни суд, у атмосфери општег неповерења у правосудје, мора да преузме у своју надлежност и оно што други пре њега нису урадили.

Проф. Лилић не спори да забране организација могу да доведу до њихове популарности. Али за њега је кључно питање, које је, како каже, веома основано постављено од стране тужбе и од стране одбране, то да ли је забрана оно што је пропорционално учинку покрета Наши. Он сматра да као крајње средство, пошто су испуњени сви законом

ТЕРОРИСТИ И ЈУГ СРБИЈЕ

Занимљиво је питање зашто Републичко јавно тужилаштво, које сада овај предлог подноси, није својевремено од Уставног суда затражило забрану терористичких организација Албанаца на Косову и на југу Србије, када су те организације брутално и отворено рушиле поредак и угрожавале територијални интегритет Републике Србије. Да је то учињено и да су такве организације биле забрањене, вероватно да због тога њихове акције не би слабиле и не би престале, али би можда узвратне оружане акције наших српских власти биле више легитимне и мање спорне.

Богољуб Милосављевић

АПЕЛ НОВИНАРА

Ми смо као Независно удружење новинара Србије упутили отворено писмо председнику Србије Томиславу Николићу и премијеру Ивици Дачићу, упозоравајући их на спискове непожељних организација и медија и последице једног таквог чина. Како нисмо добили никакав одговор, ми смо одлучили да упутимо један јавни апел на расправу о друштвеној атмосфери која је довела до тога да ми данас овде седимо и расправљамо о једној – требало би тако да буде – сасвим периферној и неважној организацији, а ми јој придајемо значај који у нормалном демократском друштву не би могла да има. Упутили смо ово писмо и парламенту и очекујемо да се у Одбору за културу поведе расправа, не само о забрани или о незабрани СНП Наши, већ о атмосфери која је довела до тога да СНП Наши, Двери, Образ и сличне организације постану важан део политичког и друштвеног живота у Србији.

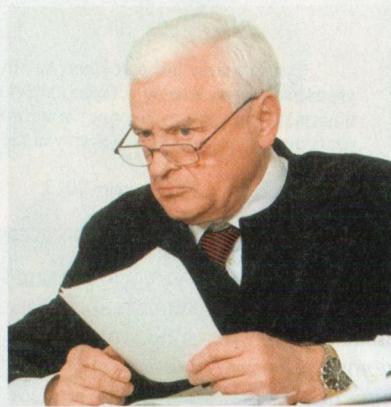
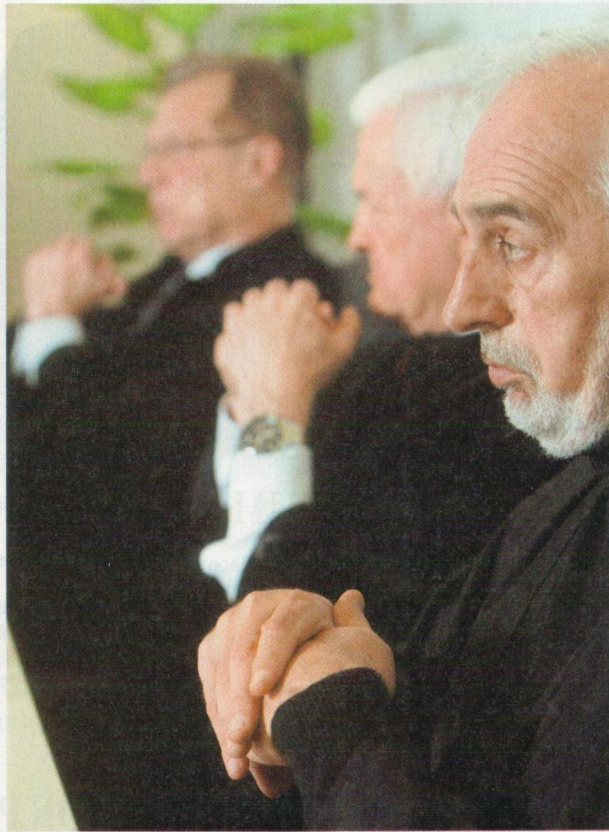
Вукашин Обрадовић

разматра количина моћи коју има. То ће рећи да је странка која се забрањује у фази преузимања власти, тј. да има реалне шансе да реализује своје политичке намере.

Питање које поставља проф. Милосављевић је због чега се тужилаштво у једном оваквом случају обраћа Уставном суду са захтевом за забрану, уместо да кривично гони оне који угрожавају слободе свих грађана. И даје одговор: „Мислим да је у питању једна јасна политика избегавања одговорности за сопствено деловање. Тужилаштво намерно пребацује лопту у туђи атар и по томе се види колико је нефункционално. Одговорност се на овај начин у целини пребацује на судије Уставног суда.“

Последњи у расправи је био председавајући проф. Зоран Ивошевић, који се осврнуо на досадашње одлуке Уставног суда, не скривајући да је лично отишао у Уставни суд како би добио те одлуке и у њих се упутио.

„Када је у питању Српски народни покрет 1389 и Српски народни покрет Наши, Уставни суд је наложио јавном тужилаштву да у наведеном року достави допунске доказе. Тужилаштво

предвиђени услови, треба да дође до забране организације и да је то одговор који је неопходан за заштиту демократског друштва.

Затим је реч узео проф. Богољуб Милосављевић и као основну функцију Уставног суда навео баратање чињеницама, а не лицитирање политичким и идеолошким ставовима.

Као опомињући пример Милосављевић је споменуо случај из 2000. године, када је Хајдер био изабран у Аустрији, када је успео на изборима и када се у Европској унији озбиљно разговарало о томе какве мере предузети према Аустрији због десничарске политике. Онда

СУДИЈА СТЕВАН
ЛИЛИЋ

се одлучило да се ништа од тога не ради и да се то све препусти јавном мњењу и грађанима других земаља Европске уније.

Ограничење слободе удруживања, наводи Милосављевић, чак и у земљама које су повремено отворено пристајале уз концепте такозване милитантне демократије, увек је схватано као изузетна мера. И Европски суд за људска права је јасно заузео став да заправо не одобрава забрану рада странака и да такве мере може само тако посматрати.

Да би према ставу Европског суда за људска права једна странка била забрањена, као важан критеријум се

РУПА У ЗАКОНУ

Кривични законик има посебно поглавље које говори о заштити уставности и уставног уређења. Питање пропорционалности је кључно. Недавно је на једном скупу један члан Венецијанске комисије изјавио да су одредбе закона које постоје о забрани политичких и других организација њихова заједничка критика за те земље да не примењују Устав, што је тачно. Мислим да је ово једна ситуација, рупа у закону, где треба да се активно примени Устав.

Стеван Лилић

► то није урадило и донета је одлука да се не прихвати овај предлог. Та одлука је веома важна и због завршног исказа који се може очекивати у сваком другом питању.

Проф. Ивошевић напомиње да Уставни суд поручује да ће он и у сваком другом предмету интервенисати „тек када се поуздано утврди да све претходно предузете мере надлежних државних органа нису спречиле континуирано деловање удружења и његових активности усмерених на остваривање Уставом забрањених циљева“.

„Ми смо овде неформални суд који треба у име јавности да каже шта мисли о свему овоме. Дакле, сасвим неформално, али свакако пресуду треба имати као значајну у јавности“ каже Ивошевић и наводи да обраћање јавности Наших, које смо чули последњих дана, може да се тумачи као притисак на надлежно јавно тужилаштво, па и на Уставни суд да се одреди према кривичним пријавама, које је овај покрет већ поднео, изгледа, против медија и невладиних организација.

РАСПРАВА „Слутим да је то можда разлог оклевања надлежног тужилаштва, јер оно треба да испитује основаност и једне и друге пријаве. Они оклевају, али то оклевање не иде на руку ни јавности ни овим организацијама, ни стању у земљи. Зато одиста судови, као и Уставни суд, морају да дају своју реч“, категоричан је Ивошевић.

Уследиле су и завршне речи. Тако је Вукашин Обрадовић истакао недостатак алтернативних казних

НИН-ово судско веће

у саставу: проф. др Зоран Ивошевић – председник већа
проф. др Стеван Лилић
проф. др Богољуб Милосављевић

после извођења доказа саслушањем заступника тужбе Милана Антонијевића, сведока оптужбе Вукашина Обрадовића и заступника одбране Томе Филе, већања и гласања, већином гласова (за су били проф. др Зоран Ивошевић и проф. др Стеван Лилић, против проф. др Богољуб Милосављевић)

У ИМЕ ЈАВНОСТИ ДОНОСИ

ПРЕСУДУ

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ ПОКРЕТ „НАШИ“

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Суд је закључио да су испуњени услови да се покрет СНП Наши забрани јер њихово деловање угрожава прокламоване уставне слободе. Уставни суд је надлежан јер је правосудни систем у међувремену показао недопустиву спорост и летаргичност у вези с овим предметом. У узурпираној атмосфери, суд нема времена да чека, па је одлука као у диспозитиву.

У Београду, 21. јануар 2013.

мера, што указује на то да тужилаштва и судови нису радили свој посао, чиме су омогућили противуставно деловање и угрожавање људских права.

Милан Антонијевић је још једном указао на то да програмски циљеви ове организације и њено деловање нису у сагласности са Уставом, што показује и више него јасну ситуацију.

За адвоката Тому Филу важно је да свако у овој земљи ради свој посао, а не да лопту пребацује на Уставни суд. Ствар је у брзом откривању и кажњавању. То није за Уставни суд. „Забраниће ове Наше, а они ће се онда звати Ваши, и шта даље“, пита Фила.

ТУЖИЛАЦ МИЛАН
АНТОНИЈЕВИЋ

СВЕДОК ВУКАШИН
ОБРАДОВИЋ

Пре већања проф. Лилић је изнео дилему да ли је Уставни суд последња или прва одбрана од угрожавања људских права. За проф. Милосављевића индикативно је да је већина спорних идеја изговорена са говорнице Народне скупштине, али да за њих нико није одговарао, нити је позиван на одговорност, јер посланике штити имунитет.

Ивошевић је поново упитао да ли је испуњен услов да је Уставни суд последња брана, када остали органи нису поступали у разумном року, у атмосфери правосудне реформе, која је катастрофална.

После краћег тајног већања судије НИН-овог судског већа су пресудиле да се Наши забране.

Транскрипцију „суђења“ можете прочитати на сајту НИН-а www.nin.co.rs/zabrananasi.html